

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 40 coroane. — Pe șase luni 20 coroane. — Pe trei luni 10 coroane.
Ziarul apare Marția, Joia și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

== Prețul inserțiunilor, după învocală ==

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

Badea Sheorghe

dreptul și neobositul președinte al partidului național a rupt legăturile vremelnice ale lutului și a părăsit pentru vecie glia strămoșească investimântată atât de fermecător în zorii trandafirului ai izbăvirii.

S-a pristăvit în clipele cele mai mărețe ale neamului, căruia înflăcărat și neînfrânt tribun și conducător i-a fost prin vârtejurile de primejdii ale vremilor de păgână urgie. Pentru dragostea sa nemărginită față de neam, pentru bunătatea inimii sale milostive, pentru neprihana sufletului său mare, Dumnezeu i-a hărăzit cea mai frumoasă răsplată, să pecetluiască prin cuvintele sale în estazul de fericire națională, în cetatea arhanghelului Voevod Mihai, faptura voinții treze a generațiilor de azi, înfăptuirea de veșnică strălucire a visului de veacuri: unirea tuturor Românilor sub o singură stăpânire națională.

Te ferim mare și sfânt bărbat al neamului, trecut în hotarele veșnicilor lumini! Suferințele și chinurile îndurate cu bărbăție în lupta atât de aspră pentru binele și libertatea Românilor din Ardeal și părțile marginase, îți chezeșuesc cea mai frumoasă pagină în povestea de durere a frământărilor noastre după tămăduire politică și națională.

Tipetele de moarte ale copiilor înjunghiați de Irozi nebuni, gemetele femeilor și bătrânilor neputincioși, uciși fără milă de hoardele barbare, să nu-ți stingherească liniștea de veci! Îți jurăm că vom ști răsplăti cu vârf și îndesat! Îți jurăm că vom răsbuna fiecare strop de sânge românesc, fiecă schingiuire, fiecă umilire ce tirania mongolă săvârșește față cu neamul românesc de dincolo de linia nenorocirii din neștiință, de dincolo de linia păcatului.

Da, ne doare că nu ți-am putut pe-trece moaștele la tainita rece. Și ne doare îndoit că a trebuit să te pogori în mormânt fără ca vre-un ucenic să-ți vestească din marginea gropii crezul tău de mântuire națională, și nici chiar din ușa altarului din preajma osemintelor marilor apostoli Papiu Ilarian și Gh. Barițiu, unde ți-au cetit rugăciuni pentru odihna sufletului. Ne mângăiem însă cu binecuvântata credință că duhul tău ne va lumina cărările spre mărire și ne va îndemna cu stăruință către apele blonde ale Tisei, granițele firești ale românismului. Atunci, și numai atunci răsbunarea noastră va fi desăvârșită și

gropnița ta scundă încununată cu florile recunoștinței.

Doar noi cei mulți nu suntem în stare să ne prihănim cu meșteșugurile de taină și cu izvodirile de minciună ale diplomației și nici să ne povățuim cu blânda înțelepciune de a ne potoli dorul de răzbunare și arsura chinurilor cu fărâmare rugăciunilor pentru iertarea păcatelor și odihna sufletelor celor pristăviți, când sângele fraților curge gârle și vaietele părinților, su-

rorilor și copiilor noștri umple văzduhul. Noi urmași ai lui Horia și Iancu cunoaștem numai faptele dreptății vitejești, și ascultăm numai de porunca sfântă și veșnică a firii: să ne apărăm frații și pământul strămoșesc și să ținem judecată dreaptă asupra tâlharilor și mișailor de ucigași.

Și groapa ta părăsită Bade Gheorghe, ne tâlcuește respicat porunca firii...

Un dorobanț.

Dela inima mea la inima lor

De Maria Regina României.

Trenuri trec... trec, și povara lor, pe care o duc departe, e tinereta țării noastre, speranța căminurilor.

Sânt grămădiți cu miile pe acoperișele vagoanelor, spânzurați pe margini, atârnați în chip primejdios, dar sânt veseli cu toții. Râd în drum, cântă, strigă... Și trenuri trec, trec înainte în fiecare zi...

Cu inima grea, cu mâinile pline de flori plecăm la gară. Am dori să le spunem cuvinte de care să-și aducă aminte, să le spunem tot ce simțim în aceste clipe, dar glasurile lor care se ridică în cor le înăbușesc pe ale noastre.

Un strigăt li se desprinde de pe buze când mă văd: — Ne ducem, plecăm cu bucurie, ne ducem la biruință, ca Tu să te faci Impărăteasă, Impărăteasa tuturor românilor...

Acesta e strigătul inimii lor, urarea pe care o trimit, urarea pe care o cred, și eu zâmbesc îmbiindu-i cu flori pe care le strânge brațul lor viu.

...Și trec... trec înainte...

*

Intr'o seară, când soarele se înclina în slava lui luminoasă, poleind cu aur tot ce-i cădea în cale, ajunsei mai târziu la gară, reținută cum eram de alte datorii, și trenul, a cărui plecare voiam s'o salut, se pusese în mișcare. Tinerii soldați se îngrămădeau cu veselia lor sgomotoasă în compartimente, având la chipiu și pe tunică flori pe care li le împărțisem mai înainte. Chiar și tunurile și caii erau împodobiți cu margarete, cu flori liliachii de toate nuanțele, și strălucirea bogată a apusului le sporea frumusețea. Părea că însuși cerul se încerca să binecuvinteze plecarea acestor băieți, cari se duceau atât de bucuroși la moarte.

Măhnită de a fi ajuns cu întârziere, mă îndreptai grabnic spre vagoanele în mișcare. Un strigăt izbucni atunci din toate piepturile, fiindcă mă recunoscuseră, și o ploaie de flori căzu la picioarele mele. Ei și le desprindeau de la tunică, și le smulgeau din capelă, de pe tun, aceste flori ce le păstrau, ca să acopere cu ele pe Regina lor, în vreme ce aceeași urare urca spre cer:

— Dumnezeu să-ți ajute s'ajungi Impărăteasă, Impărăteasa tuturor românilor...

Și florile îmi cădeau în brațe, îmi cădeau pe mâinile care abia le mai puteau ține, se împrăstiau pe pământul ce se acoperea cu purpur.

Multă vreme stătui nemișcată după ce trenul dispăruse; o dungă de fum pierdută în zarea portocalie și florile care mi se ofileau la picioare, îmi mai lămureau doar această plecare.

Mă uitam, ca în fața unui mister, la cele două șine aruncate spre infinit, în depărtare, îmbinându-și drumul lor despărțit, și mă întrebam spre ce soartă oare se îmbulzește această tinerete, mă întrebam dacă se va izbândi visul lor, dacă mulți dintr'înșii se vor mai întoarce?...

Soarele coborâse, fumul se risipise, cântecul soldaților era o amintire numai...

Incetșor m'am pornit spre casă...

II

În fiecare zi mă duceam între răniți, treceam din sală în sală. Toți mă voiau între dâșii, fiecare soldat dorea să vadă pe Regina. Niciodată n'am lăsat o chemare fără răspuns, și cutreieram pretutindeni, fără să mă descurajeze vre-o privire, vre-o oboseală, vreun drum cât de lung.

Câte odată mi se pare însă că rătăcesc printr'un vis fără sfârșit. Li văd culcați pat lângă pat, ochii lor mă întâlnesc,

mă urmăresc, mă sorb... N'am știut nici odată până astăzi ce înseamnă să fii prada atâtor ochi. S'ar părea că privirile lor îmi smulg inima din piept, le simt ca o po-vară, pe care abia mai pot s'o îndur.

Mă aplec spre fața lor trudită, le strâng mâinile întinse, mi-așez degetele pe frunțile arzătoare, le scrutez privirile ce se sting, ascult cuvintele șoptite...

Și pretutindeni mă urmărește aceeaș urare:

— Dumnezeu să-Ți ajute, să te faci Impărăteasă, Impărăteasa tuturor românilor...

Buze înțeleștate mi-o spun, glasuri pline de nădejde mi-o strigă: Ce înseamnă suferința noastră, dacă Tu te faci Impărăteasă, Impărăteasa tuturor românilor?

Sânt atât de mișcătoare aceste cuvinte când pornesc de la patul răniților, cari văd în mine împlinirea visului pentru care își dau viața!

Mă simt așa de mică, așa de umilită în fața răbdării lor stoice, ochii mi se umplu de lacrimi și îmi dau seama că trebuie să mulțumesc lui Dumnezeu pentru măreția acestei credințe.

De ce să fiu eu cea aleasă ca să înfățișeze un ideal, de ce să fiu eu acest simbol? Ce drept am oare să stau deasupra lor și să dobândesc slava cu prețul sângelui?

Și astfel trec înainte, cu mai multă duioșie, de la un pat la altul...

Aceasta era într-o vreme când speranța căuta în fiecare suflet, când entuziasmul d'întâi făcea să bată inimile la fel, când credința biruințelor glorioase ne însenina zilele.

Mult mai târziu însă, în împrejurări cu totul schimbate, în altă parte, mi-au fost rostite aceleași cuvinte de către un om care nu putea să-mi vadă fața în dimineața aceea când, după ce suferise o trepanație, zăcea cu capul înfășurat în pânze sângerate. Cineva îi spuse că Regina e alături, că venise să-l vadă, să întrebe de rana lui, să încerce să-i ajute, de era nevoie.

El întinse, dibuind, o mână pe care am apucat-o într'a mea, șoptindu-i cuvinte de mângăiere, aplecată asupra buzelor care murmurau ceva ce nu înțelegeam. Omul nu avea nici față, nici privire, acoperit cum era de pânzele pătate de sânge.

Atunci, ca foarte de departe, veniră cuvintele, aceleași cuvinte: Dumnezeu să Te apere și să Te ție, ca să ajungi Impărăteasă, Impărăteasa tuturor românilor...

Mi s'a părut în această clipă că ceva minunat coborâse deodată în inima mea zdrobită, ceva sfânt și grozav, ceva care era mai mult decât puteam îndura... În vremurile de nădejde, urarea aceasta era, fără îndoială atingătoare, dar acum îmi apărea mare și sfântă, căci se rostea într-o clipă când cel mai întunecos dezastru ne copleșise țara, când armatele noastre se retrăgeau pas cu pas în fața șuvoiului dușmanilor noștri...

Și acolo, în odăea suferinții, gura aceea pe moarte spunea nădejdea de care toți agățau, visul, visul de aur pe care cu toate jertfele, mizeria și moartea, totuși, într-o zi, trebuie să-l izbândim. Nu era decât unul dintre cei mulți, un glas din necunoscut, un martir fără nume, dar vorbele lui găsiră drumul inimii mele.

Și, aplecată asupra-i, puñându-mi lin mâna pe legăturile înroșite, m'am rugat lui Dumnezeu să-i asculte dorința, m'am

rugat ca sângele atâtor umili eroi să nu se risipească în zadar, m'am rugat ca, în ziua ori în ceasul când izbăvirea cea mare va veni, un ecou al cântecelor de biruință să ajungă și până la acest anonim, dincolo de marea Umbră în care se confundă, să ajungă, pentru ca, dincolo de groapă, să ia parte la o glorie pe care ochii lui, încă vii, nu mai puteau s'o vadă...

Sălbăticiile ungurilor

— Nici morții n'au pace — Pângărirea celor sfinte —

Din Dej se vestește, că la înmormântarea președintelui *Gheorghe Pop de Băsești*, întâmplată Miercuri, bandele ungurești din pădurea apropiată au atacat catafalcul și publicul adunat la înmormântare.

Ungurii, cu foc de mitraliere, voiau să măcelărească pe toți românii prezenți la înmormântare. Ar fi și izbutit, dacă trupele române nu i-ar fi pus pe fugă. Drept răsbunare, ungurii au omorât, în partea locului, pe toți locuitorii pașnici, cari nu s'au putut refugia.

Din mormanul fărâdelegilor săvârșite de trupele ungurești, decăzute la ultimul grad de lașitate, mai încreștăm următoarele:

În 17 Februar 1919 au plecat dela Arad spre Hălmaș. Jăfuind și împușcând pe românii nearmați în comunele de pe linia aceasta ferată, au ajuns la *Hălmaș*. Aici au bătut pe soția protopopului, pe dna *Ana Lazar*, au intrat apoi în *biserica*, au devastat *lucrurile sfinte* și *au spurcat paharul de cuminicătură*. Au omorât pe soția lui *Petru Coștina*. Numărul celor împușcați, bărbați și femei, este considerabil. Numele lor se va afla atunci, când se va restabili, legătura cu Hălmașul.

Telegrame de mulțumire

— Cătră Congresul învățătorilor —

Dela Biroul presei:

Palatul Regal *Cotroceni*

General *Moșoiu*, comandantul trupelor din Transilvania

Sibiu.

Vă rog să transmiteți Congresului învățătorilor viile mele mulțumiri pentru vorbele atât de calde ce mi-au trimis. Sânt convins că lucrările acestui Congres vor fi foarte folositoare pentru propășirea culturii poporului nostru. Ca unul care m'am ocupat mai deaproape de chestiunile de educație sânt sigur, că opera cercetășiei va avea un puternic răsunet în inimile și mințile luminate ale învățătorilor de peste munți.

Carol.

Marele cartier general

General *Moșoiu*, comandantul trupelor din Transilvania

Sibiu.

Vă rog să arătați corpului didactic primar întrunit în Congres la Sibiu călduroasele mele mulțumiri pentru frumoasele sentimente ce-mi exprimă. Asigurându-l de dragostea mea frățască am convingerea deplină că învățătorii români, conștienți de importanța lor, vor ști să împlănte în inima tinerei generațiuni, care are fericirea să trăiască în o Românie mare, liberă, sentimentul patriotic și al încrederii, ce trebuie să avem în forțele și energia neamului, îndemnându-o la lucru fără preget și cinstit, surse indispensabile de propășire.

General *Presan*.

La moartea lui G. Pop de Băsești

Domnul Iuliu Maniu, Președintele C. D. R. a primit următoarele telegrame, din incidentul morții lui *G. Pop de Băsești*:

1. Binevoiti a trimite pe cale potrivită Doamnei *Elena Hossu* născ. Pop de Băsești sentimentele mele de adâncă durere și profund doliu la moartea marelui român *George Pop de Băsești*, care ni-a fost dascăl și povătuitor mai bine de o jumătate de veac, mângăiere și îmbărbătare în toate durerile și în toate lup-

tele, luceafăr conducător în cele mai nesigure momente ale vieții noastre naționale.

Dr. St. C. Pop.

2. Azi am expedit următoarea telegramă Doamnei *Elena Pop Longin*, Szilágyi-lesfalva:

Cu pietate depun cununa recunoștinței pe catafalcul iubitului D-tale tată și vrednicului președinte al partidului național român din Ardeal și Ungaria. Cu inima revoltată deplângem de parte de sicriu, împedecați fiind de bandele dușmane de a putea străbate la locul de jale pentru a lua parte în persoană la funerariile falnicului român și a manifesta doliul conform dorinței noastre și meritelor sale neperitoare. Exprim deci pe calea aceasta condolențele mele și în numele soției mele, a tuturor pretinilor de pe aici și a întregului neam. Dzeu facă-i parte de fericire, fie-i memoria veșnic binecuvântată.

Dr. Teodor Mihală, Prefect.

București, 28 Februar 1919

Domnului Ministru *Iuliu Maniu*

Societatea ortodoxă națională a femeilor române, întrunită în delegația damelor române din Bucovina și cu reprezentantele femeilor române din Transilvania, adânc consternate de ororile dușmanilor noștri seculari, deplângem moartea fruntașului luptător național *George Pop de Băsești*, pricinuite de aceste crude împrejurări și cu toate ne asociem la doliul național.

Societatea ortodoxă națională a femeilor române din România.

Dela a doua adunare de popor în Piața Sibiului

Mii de români. — Inscriptii pe drapele. — Deschiderea adunării. — Vorbirea părintelui *N. Ivan*. — Rezoluția. — Delegația la colonelul francez. — Răspunsul.

A doua oară, în aceeaș săptămână, s'au întrunit miile de români în Piața mare a Sibiului, ca să-și ridice glasul în contra sălbăticiilor ungurești și să ceară ca lumea civilizată să-și îndrepteze privirea asupra poporului, pe care maghiarii voesc să-l țină și mai departe sub tirania lor de veacuri.

La această adunare, ținută Joi, au luat parte țărani și intelectualii din comunele învecinate, alătura de românimea Sibiului.

Drapele mari, române și franceze, purtau cuvintele: *Nu mai răbdăm barbaria! Jos cu ucigașii! Cerem pământul locuit de români! La arme! Vive la France! Vive le grand general Foch!*

În sunetele marșului *Deșteaptă-te române*, cântat de muzica militară, sosesc pe la ora 10 învățătorii congresului, cu numeroși fruntași, și cu bucovinenii conduși de profesorul Lițu. Sânt primiți cu ovații nesfârșite.

Părintele *Nicolae Ivan* deschide adunarea cu vorbirea următoare:

Iubit popor! Fraților!

V'am rugat să ne întrunim din nou, ca să ne împlinim o datorință sfântă, aducând Franței omagiile poporului român din Ardeal și de pretutindenea. Sora noastră cea mai mare și puternică, înainte-mergătoarea civilizației, este țara luminei, țara libertăților, țara culturii, țara care a dat lumii cei mai geniali bărbați, între cari în timpul din urmă generalul *Foch* — zdrobitorul năpraznicilor armate germane, — țara, care a sprijinit totdeauna aspirațiile poporului român, țara, fără al cărei ajutor puternic pe harta Europei nu s'ar fi putut încheia la 1859 un stat român dunărean, — stat al cărui cetățeni ne mândrim a fi azi și noi, Ardealul rob, Ardealul udat de veacuri cu sângele și lacrimile străbunilor noștri.

Pentru această țară, nobila Franța, nu putem avea decât cel mai sincer devotament, cea mai neclintită dragoste, cea mai înaltă datorință de a întrefinea relații frățesti pe teren cultural și economic — și a lega cu ea alianță sfântă, pecetluită cu sângele luptătorilor noștri dela porțile Verdunului, alianță pe care nici porțile iadului să nu o poată desface.

Acest vot solemn îl facem azi pentru vecie, mai ales azi, când trimisul generalului *Foch*, domnul Colonel *Trousson* a venit să vadă cu ochii proprii — grămada de scrum dela *Jurcuta* (*Josikafalva*) — unde ni-au ars de vii frați de

ai noștri, să vadă sălbătăciile dela Ciucea, să vadă cruzimile mai proaspete dela Șiria, — să vadă bașibuzuciile dela Bratca — și Lăpușul unguresc — Sebeșul mic și din alte localități, de unde străbate glas de durere și strigăt după ajutor.

Convins din propria vedere de suferințele și chinurile, la care este poporul nostru expus, știm că va pune cuvânt hotărâtor pentru poporul nostru și ne va scoate de sub tirania seculară, ca să putem ocupa în temeiul principiilor marelui apostol Wilson, în temeiul tractatului dela 4/17 August 1916, întreg pământul locuit de români, ce ni se cuvine după legile firești și după legile dumnezeiești — să intrupăm unitatea și integritatea națională, pentru care s'a vărsat atâta sânge românesc — și acum rabdă foame poporul din țara cea mai bogată, stoarsă de armatele dușmane.

Trăim clipe mari, — acum ori niciodată — trebuie să ne afirmăm, să cerem pentru popor și armată dreptul și puțința de a ne apăra pe frații noștri amenințați cu stărpirea din partea bandelor bolșevice, organizate și plătite de guvernul unguresc.

Această cerere dreaptă — o vom prezenta înaintea domnului colonel francez Trousson. Vă rog deci, ca înainte de a ne prezenta în fața acestui distins fiu al Franței, să primiți următoarea

Rezoluțiune

Noi, cetățenii județului Sibiu, întruniți azi, 27 Februar 1919, în Piața mare din Sibiu, credem în marea noastră soră Franța, ca în cea mai nobilă și mai puternică ocrotitoare a poporului nostru, acum în timpurile de grea cumpănă, și credința aceasta a noastră este temelia *nedestructibilă* pe care se sprijină eterna alianță a neamului românesc cu glorioasa republică franceză.

Aici, în acest colț latin din orientul Europei, hărțuiți mereu de vitregia vremii, am slujit și slujim totdeauna cu munca, cu viața și sângele nostru civilizația, în fruntea căreia stă cu atâta strălucire de veacuri poporul francez.

Noi vrem să slujim și mai departe această civilizație.

Ca să o putem sluji în mod desăvârșit, trebuie însă ca și cea mai mică frântură a neamului nostru să fie alipită la matca României independente.

Sântem, deci, pe deplin convinși, că Franța de acum înainte nu va mai tolera, ca jumătate dintre românii subjugăți până astăzi barbariei maghiare să mai rămână chiar și numai o clipă sub jug străin, fie sârbesc, fie unguresc.

Franța, sântem siguri, va desființa fără întârziere nedreapta linie de demarcație și-și va da asentimentul, ca trupele regelui nostru Ferdinand să meargă până acolo, până unde se întinde granița noastră etnică.

În acest înțeles cetățenii județului Sibiu salută pe colonelul *Trousson*, trimisul comandamentului din Orient. —

Această rezoluție este primită cu aprobări furtunoase.

Din Piața mare mulțimea a pornit în sunetele Marsiliezei spre vila mitropolitană din Strada Schewis, unde se găsea ilustrul oaspe francez, colonelul *Trousson*.

Pe balcon s'au ivit afară de colonel, generalii Moșoiu și Panătescu, dnii Maniu, Goldiș și alții. O delegație de intelectuali și țărani, 12 la număr, a intrat în vilă, și prin cuvintele dlui *A. Bârseanu*, aduce la cunoștința trimisului francez hotărârile adunării.

Intors în fața mulțimii, dl Bârseanu, în numele delegației, spune că dl colonel Trousson a ascultat cu bunăvoință rezoluția votată, și a promis că va raporta la locurile competente despre necesitatea de a asigura populațiunea românească împotriva cruzimilor ungurești. Privitor la Bănat, colonelul zice, că trupele sârbești vor fi înlocuite cu trupe franceze. Se va fixa tot odată o nouă linie demarcațională cu privire la trupele maghiare, ear comandantii unguri au să fie făcuți răspunzători pentru crimele ce se vor mai întâmpla.

Se fac lungi urale pentru Franța, se cântă Marsilieza și Deșteaptă-te române, și lumea se împrăștie în ordine perfectă.

Comunicat oficial

— Dela M. C. G. —

În 27 Februar 1919:

1. *In Bucovina și Basarabia*: Situația ne-schimbată.

2. *In Transilvania*, Zălaul a fost ocupat prin luptă, inimicul bătut s'a retras spre vest. Trupele noastre îl urmăresc.

La 25 Februar două atacuri ale inimicului asupra posturilor de trecere dela Ciortelec și Câmpulung au fost respinse.

În 28 Februar:

1. *In Basarabia și Bucovina*: Nimic important de semnalat.

2. *In Transilvania*: În sectorul Garcei, Tzigani-Zălaul, ungurii au fost complet fugăriți peste linia de demarcație. — În 26 și 27 Februar st. n. numeroase bande au trecut linia de demarcație pe frontul Sighet — Maramureș — Bologa. — Bandiții au fost peste tot respinși și urmăriți.

Marele Cartier General.

Știrile zilei

Călătoria Reginei noastre. Plecarea în străinătate a Majestății Sale Reginei *Maria* s'a fixat pentru astăzi, Luni, 3 Martie n. Suverana românilor pleacă însoțită de principesele Elisabeta și Maria și de doamnele de onoare.

Protestul Sebeșului. Clubul național român din Sebeșul săsesc, având de președinte pe S. Medeanu, și de notar pe P. Chirea, a convocat o mare adunare pentru ziua de ieri Duminică la ora 1 d. a., în Piața mare din Sebeșul săsesc. Scopul întrunirii: Protestare împotriva sălbătăciilor ungurești săvârșite pe teritoriu ne-ocupat.

Dela Liga Culturală. Dl I. C. Grădișteanu, președintele congresului Ligii întrunit în București, a trimis o telegramă Consiliului Dirigent la Sibiu, rugându-l să primească salutul frătesc al Ligei Culturale, pe lângă felicitarea că munca depusă timp de 28 de ani alături de energiile naționale de peste Carpați a fost încununată de succes deplin.

† **Pavel Roșca.** Despre încetarea din viață a regretatului protopop, familia a dat următorul anunț:

Subscriși cu inima înfrântă de durere vestim tuturor rudeniilor, prietenilor și cunoscuților că mult iubitul nostru: soț, tată, frate, socru și moș: *Pavel Roșca*, protopop român ortodox, după lungi și grele suferințe, împărțit fiind cu sfintele Taine a încetat din viață Vineri în 8/21 Februarie 1919, dimineața la 1 oră, în anul al 67-lea al etății, al 42-lea an al fericitei sale căsătorii și preoții și al 31-lea an de protopop al tractului Ungurașului. Osămintele scumpului defunct se vor așeza spre veșnică odihnă Duminică în 10/23 Februarie 1919 la 1 oră p. m. în cimitirul bisericii gr. ort. din Fizeș-Sânpetru.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată! *Rozalia Roșca n. Cotuș* soție, *Dr. Eusebiu R. Roșca*, vicar arhiepiscopesc, frate. *Aurelia Orășan n. Roșca*, *Petru Roșca*, *Remus Roșca* preot, *Dr. Pavel Roșca* prof. sem. *Mariți Roșca*, *Victoria Leoca n. Roșca*, *Eugenia Dr. Cristea n. Roșca*, *Otilia Nicola n. Roșca*, *Valeria Roșca*, fii și fiice, *Aurelia Roșca n. Bodea*, *Vincentiu Orășan* preot, *Simion Leoca* proprietar, *Dr. Nicodim Cristea* primpretor, *Petru Nicola* preot, noră și gineri, precum și numeroși nepoți și nepoate.

Administrator protopopesc. Ca administrator protopresbiterial al tractului Ungurașului devenit vacant prin răposarea protopresbiterului *Pavel Roșca*, a fost numit de administrator parohul *Joil Ghiurișan* din Unguraș.

† **Silviu A. V. Russu**, rigorosant în drepturi și sublocotenent în corpul voluntarilor ardeleni, fiul potopopului Ștefan Russu din Târgul Murașului, în urma unui morb contras în prinsoarea lungă rusească, s'a stins din viață în anul 24 al etății în 21 Febr. la 4 ore d. a., abia câteva zile după întoarcerea sa la vatra părintească. În mormântarea regretatului erou s'a

făcut în 10/23 Februar 1919 la 2 ore d. a. dela casa părintească în cimitirul ort. român din Târgul Murașului. Eroii nu mor.

Invalizii, văduvele și orfanii de război până la izbucnirea revoluției au primit ajutor dela statul ungar. Acest ajutor însă era pe deoparte prea mic decât să poată trăi după el un invalid, o văduvă ori orfan cu desăvârșire lipsiți de mijloace și de capacitate de a se susține din puterea proprie; de altă parte iară primeau ajutor și indivizi, cari nu perduseră capacitatea de a câștiga.

Consiliul Dirigent a ordonat conscrierea de urgență a invalizilor, văduvelor și orfanilor cari vor primi de la miliție un ajutor pentru durata unui an.

Resortul ocrotirilor sociale a ordonat conscrierea invalizilor, văduvelor și orfanilor. Comisiunea de conscriere pentru fiecare comună și oraș va consta din primar, reprezentanții confesiunilor și 2—4 bărbați sau femei, cari posedă încrederea invalizilor și văduvelor de război.

De invalizi se primesc și acei muncitori și femei, cari aplicați la stabilimente sau funcțiuni de armată, au pierdut într-o măsură mai mare ori mai mică capacitatea de a se susține. Ajutorate vor fi mai departe — într'un șir cu văduvele de război — și acele femei susținute de bărbați căzuți în luptă sau dispăruți, cari trăind împreună numai izbucnirea neașteptată a războiului i-a împedecat a se căsători, precum și toți orfanii de război.

Conscriși prezentați apoi unei comisii medicale vor fi împărțiți după gradul invalidității primind ori pensune, ori educație gratuită, tratament gratuit, ori întreținere în zile de stat. (Biroul presei).

Anchetă. În zilele trecute s'a ținut în Sibiu o anchetă a directorilor caselor de asigurare muncitorească, pentru a discuta asupra funcționării și nevoilor acestor instituțiuni. S'a constatat necesitatea înființării unei *Centrale Regnicolare* a caselor muncitorești, pentru a prelua funcțiunea Centralei din Budapesta, care deși încasează dela casele cercuale taxele asigurării contra accidentelor, deneagă trimiterea ajutoarelor regulamentare.

În schimbul de idei care a urmat, s'a mai relevat necesitatea statificării caselor ale întreprinderilor particulare, definitivarea funcționarilor, precum și autorizarea, și îndatorirea medicilor comunali și cercuali, de a da ajutor sanitar caselor în cazul când nu dispun de post de medic.

Reprezentantul oficiului pentru ocrotiri de război a constatat multe abuzuri cu fondurile înființate pentru ajutorarea invalizilor, văduvelor și orfanilor de război. Propune un control cât mai sever asupra acestor fundațiuni și colecte, precum și o nouă conscriere.

După desbatere s'a ajuns la concluzia să se înființeze în Sibiu *Centrala Caselor Muncitorești* și să se plătească din reserve proprii premiile celor îndreptățiți din cauze de accident; casele cercuale, cari nu dispun de reserve proprii îndestulitoare urmând a fi subvenționate.

Biroul refugiaților. Se aduce la cunoștință, că pentru deplasarea refugiaților s'a înființat la resortul internelor, str. Cîsnădiei nr. 4 etaj 2, ușa 103, *Biroul Refugiaților*, unde se vor prezenta toți refugiații.

Mergem îndărăt? Patru anunțuri judiciare citim în nrul 13 (număr prevestitor de rău) al organului *Gazeta Oficială*, publicată de C. D. R. și toate patru sânt tipărite în limba *ungurească*.

Respectele noastre *Gazetei Oficiale*, — dar... dar... (Binevoitorul cititor să continue).

Rectificare. Legatul I. Coman de 500 cor. l-a întemeiat, *nu Ioan Duma*, cum sa publicat în numărul trecut al foii noastre, ci parohul *Ioan Dima* din Sitabuzău.

Aviz învățătorilor. Carnetele de călătorie pe calea ferată se pot viză (prelungi) la ministrul de comunicație (edificiul tribunalului) odaia nr. 85, etajul II. Taxa este 4 cor. anual. Sibiu, 1 Martie 1919. *Iuliu Vuia*, președintele Asociațiunii.

Târg în Sighișoara. Târg de țară în Sighișoara se ține în 14 și 15 Martie n. și anume târg de vite, ear în 16—18 Martie n. târgul de mărfuri.

Contribuiri generoase. Părintele *Crucian Mărgineanu* din Feredeu (tractul Geoagiului) a deschis, cu prilejul căsătoriei dlui Valeriu Budoî Deleanu, locotenent, o colectă pentru familia orfană a preotului martir Opreș. Au contribuit: *Crucian Mărgineanu* și locotenentul Valeriu Budoî Deleanu câte 10 coroane; Moța Precup, Ion Cigmărean, vâd. preoteasă Ludovica Budoî Antone Budoî, Marioara Geza câte 5 coroane; Nicolae Budoî, Nicolae Gârjob și Petrică Buntor câte 2 coroane. Cu totul 53 coroane, care sumă s'a primit la: *Cassa Arhidiecezană* din Sibiu, pentru a fi trimisă la locul destinațiunii.

Film vestit. Direcția Cinematografului *orășenesc* din Sibiu, Piața Herman, lângă casarmă, reprezintă Marți și Miercuri, în 4 și 5 Martie n. unul dintre filmele cele mai vestite, sub titlul *Barbarii*, alcătuit după un roman mult citit. Publicul va avea distracție dintre cele mai rare.

Teatre în Sibiu

Cinematograful Orașului. Piața Hermann. Directoară: D-na M. Scholtess.

Marți și Miercuri: *Barbarii*, mare dramă în 4 acte, după romanul scris de Olga Wohlbrüch. Inceputul la ora 7½ seara.

Cinematograful Apollo. Strada Schevis. Directoară: Dna Emil Toth.

Marți: *Sosirea ardelenilor la Iași*, mare film de actualitate. *Iubire și aur*, dramă senzațională.

Inceputul la: ora 6½ și 8½ seara.

De vânzare

O dantelă admirabilă de Malta, ca decor de haină, și 4 bucăți batiste brodate veritabile de China. — La croitorul **Salamon**, Sibiu, Strada Orezului 26. (54) 1—2

Anunț Onoratelor dame, că am deschis

Sezonul de primăvară

cu un mare asortiment de noutăți unice în felul lor. Invit stimatele dame să binevoască a le vedea. Cu deosebit respect: (52) 1—3

Salonul de modă: R. NEUMANN,

Sibiu, Str. Ciznădiei 16, în curte la stânga, etaj I.

Anunț

Comuna Retișdorf dă în arândă crâșma comunală pe termen de 3 ani, începând din 10 Martie 1919 n.

Licităția va avea loc în ziua de 8 Martie a. c. st. n. la 10 oare a. m.

Prețul strigării este 2000 coroane, din care 10% se depune ca vadiu.

Condițiuni mai detaliate se pot vedea la primăria comunală din Retișdorf.

Retișdorf, 17 Februar 1919.

(55) 1—1

Primăria comunală.

Atelier de lăcătușerie mecanică

Aduc la cunoștința Onor. clientele redeschiderea Atelierului meu de lăcătușerie mecanică, construcții și instalațiuni tehnice executând și tot felul de reparături aparținătoare acestei branșe pe lângă prețurile cele mai convenabile.

Cu stimă:

Vasile Popovici

(56) 1—3

Str. Gușteriței 75. Str. Ana 11. Sibiu.

Regatul României

Ministerul de Finanțe

Datoria publică

Imprumutul național 5% în bonuri de tezaur din 1919

Emis prin Consiliul Dirigent, resortul finanțelor, Sibiu

Prospect

În virtutea decretului-lege din Ianuarie 1919, Consiliul Dirigent, resortul finanțelor, emite bonuri de tezaur 5% din 1919, garantate de Statul Român.

Acest împrumut cu bonuri de tezaur are de scop a subveni cheltuielilor necesare pentru noua organizare a funcțiunilor de stat din teritoriile Transilvaniei, Bănătuului și părților ungurene, unite cu Regatul României.

Imprumutul va fi emis în bonuri de tezaur la purtător, de 200, 500, 1000, 6000, și 10,009 în coroane austro-ungare.

Bonurile de tezaur vor purta în faximile semnăturile Ministrului de finanțe al Guvernului Regal Român, a Șefului Resortului finanțelor din Consiliul Dirigent, a Cassierului și o semnătură manuscrisă de control.

Acest împrumut va fi scutit pentru totdeauna de orice impozit prezent sau viitor.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală ca garanții și cauțiuni la toate casele publice. Cupoanele scăzute vor fi primite la aceleași case drept numerar.

Bonurile de tezaur vor putea fi lombardate (depuse în gaj) la casele publice (cassierii instituțiilor de stat) până la 50% a valorii nominale și cu o dobândă de 4% anual.

Bonurile de tezaur vor fi primite pe valoarea lor nominală în plata pământurilor parcelate conform proiectatei reforme agrare.

Bonurile de tezaur vor purta o dobândă de 5% la capitalul nominal, în care scop ele sunt însoțite de opt cupoane de dobânzi semestrale pentru patru ani.

Primul cupon poartă scadența 1 August 1919.

Statul Român va rambursa aceste bonuri de tezaur la 1 Februarie 1923 în lei pe paritatea, ce se va stabili între lei și coroane. Se garantează însă detentorilor de bonuri pentru 100 coroane nominal, minimum cinzeci de lei.

Statul Român își rezervă dreptul de a denunța acest împrumut în întregime sau parțial înainte de termenul fixat și în urma unei publicațiuni speciale prin «Monitorul Oficial» cu șase luni de zile înainte data fixată pentru chemarea la rambursare. În acest caz valoarea cupoanelor, ce vor lipsi se va deduce din valoarea nominală a bonurilor de tezaur.

Bonurile de tezaur ne reprezentate la rambursare, se prescriu după trecere de 30 de ani, iar cupoanele scăzute și ne reprezentate la plată se prescriu după 5 ani dela data scadenței lor.

Subscrierile la acest împrumut vor fi reductibile.

În locul bonurilor de tezaur pierdute, distruse, sau furate, se vor libera proprietarului duplicate în conformitate cu legea decretată cu N. 3380 din 15 Noemvrie 1918. Cunoștință de dispozițiunea acestei legi se poate lua la locurile de plată.

Condițiunile de subscriere

În baza prospectului de emisiune, subscrierea la împrumuturi cu bonuri de tezaur de 5% din 1919 se va începe în ziua de 1 Martie st. n. 1919.

Subscrierea se va face:

- la băncile românești,
- la băncile săsești,
- la perceptorate,
- la direcțiunile financiare,
- la prefecturi și preturi,
- la alte instituțiuni și particulari, prevăzuți cu autorizație specială din partea

Cosiliului Dirigent, Resortul Finanțelor, Sibiu.

Prețul de subscriere este fixat al-pari, adică una sută coroane pentru fiecare sută coroane nominal, care se va vărsa integral la subscriere. Se observă, că drept plată se vor admite numa, astfel de bancnote emise de Banca austro-ungară, cari sânt datate de mai înainte, sau inclusive 1 Octomvrie st. n. 1918.

Subscrierile se vor putea face și în lei, pe paritatea de 2 coroane egal 1 leu. Consiliul Dirigent, cu un anunț prealabil de cel puțin 5 zile, publicat în ziare, are dreptul să închidă subscrierea, când va voi.

Consiliul Dirigent, Resortul Finanțelor își rezervă dreptul să stabilească rezultatul subscrierilor, reducându-le la suma, ce o va crede necesară trebuințelor sale.

Subscriitorului i se va libera o chitanță, constatând subscrierea și efectuarea vărșământului.

Subscrierile se vor face pe contrachitanța plătirilor, la locurile de subscrițiune. Bonurile de tezaur definitive împreună cu opt cupoane de dobânzi semestrale se vor elibera cel mai târziu la Iulie st. n. 1919.

Consiliul Dirigent, resortul finanțelor.

Șeful resortului: **Dr. Aurel Vlad** m. p.